

Handlingsplan for et godt psykososialt barnehagemiljø

For alle barnehagene i Rauma kommune

Rauma
kommune

Vedtatt av kommunestyret 23.06.2022, sak PS-49/22

Innhold

Innledning	s. 3
Begrepsavklaring	s. 4
Hovedmål	s. 5
Delmål	s. 5
Sukseskriterier	s. 5
Resultat vurderes gjennom	s. 6
Lov om barnehager Kap. VIII – barns psykososiale miljø	s. 6
§ 41	
§ 42	
§ 43	
Forebyggende arbeid i barnehagen – i hht Bhl § 41.	s.7
Hvordan kan du som forelder bidra til et godt psykososialt barnehagemiljø?	s. 8
Hvordan krenkende atferd kan avdekkes – jfr Bhl § 42.	s. 9
Tiltak i barnehagen ved avdekking av krenkende atferd – jfr Bhl § 42.	s.10
Tiltak ved avdekking av krenkende atferd hos ansatte/leder i hht Bhl § 43 – skjerpet aktivitetsplikt.	s.11
Vedlegg:	
1: Forpliktende aktivitetsplan ved mobbing/krenkende atferd – i hht Bhl § 42	s. 13
2: Mal - Tiltaksplan ved mobbing/krenkende atferd utført mot/av barn	s. 14
3: Mal for møte om krenkende atferd i barnehagen	s. 15
4: Forpliktende aktivitetsplan ved mobbing/krenkende atferd utført av ansatt/leder – i hht Bhl § 43	s. 16
5: Mal - Tiltaksplan ved mobbing/krenkende atferd utført av ansatt/leder	s. 17
6: Sjekkliste 1 - Barnehagens oppvekstmiljø – jfr Bhl § 41-43	s. 18
7: Sjekkliste 2 og evaluering -Barnehagens psykososiale miljø – Bhl § 41-43	s.19
Nettressurser	s.19
Sentrale lover/føringer	s.20
Fagbøker	s.20

Innledning

Det skal være nulltoleranse for mobbing og krenkelser i barnehagene i Rauma. Barns lovfestede rett til et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, trådte i kraft 1. januar 2021 og er nedfelt i Barnehageloven, kapittel VIII- Psykososialt barnehagemiljø §41-43. Det nye kapittelet i barnehageloven medfører flere endringer for barnehageeiere, ansatte og barnehagemyndigheter.

Et godt psykososialt miljø er avgjørende for barns læring og trivsel. Mobbing og krenkelser i barnehagen kan være vanskelig å avdekke, men forskning viser at et bevisst personale som har høy relasjonskompetanse evner både å avdekke og forebygge mobbing.

Barnehageloven stiller klare forventninger til barnehagens forpliktelser til å skape et trygt og godt fysisk og psykososialt læringsmiljø for barn. Barnehagen skal være en helsefremmende og forebyggende arena. Barnehagen skal handle raskt og ta de grep som er nødvendige for å forhindre og stoppe mobbing og mobbelignende atferd.

- Det nye kapittel VIII i barnehageloven innfører nulltoleranse mot mobbing og andre krenkelser i barnehagen.
- Barnehagene får en aktivitetsplikt som krever at barnehagen følger med på hvordan barna har det, og undersøker og setter inn tiltak når personalet har mistanke om at ett eller flere barn ikke har det bra i barnehagen.
- Alle som arbeider i barnehagen får plikt til å melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om, eller kjennskap til, at et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen.
- Det innføres skjerpet aktivitetsplikt dersom en ansatt krenker barn i barnehagen.
- Styrer er ansvarlig for at barnehagen håndterer og følger opp meldinger på en ansvarlig måte.
- Kommunen som barnehagemyndighet skal påse at barnehagene følger lovendringen gjennom godkjenning, veiledning og tilsyn.

Plan for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, er **et verktøy** for alle kommunale og private barnehager i arbeidet med å forebygge og forhindre krenkende ord og handlinger i barnehagen, samt for å oppfylle aktivitetsplikten der barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Barnehagenes plikter skal fortsatt ta utgangspunkt i og bygge videre på de prinsippene og føringene som er gitt i rammeplanen. Planen har fokus på forebygging, og legger stor vekt på de ansattes arbeid med egne verdier, holdninger og handlinger for å skape et miljø som legger til rette for vennskap og fellesskap. Det er også tatt med et avsnitt om foreldrerollen, som er viktig i forebyggende arbeid med barn i barnehagen.

Det er i tillegg utarbeidet forslag til prosedyrer og idebank med ressurser til bruk for barnehagene, både i arbeidet med forebygging og når aktivitetsplikten trer inn.

Begrepsavklaring

Psykososialt miljø er en fellesbetegnelse på en rekke indre og ytre vilkår som har betydning for hvordan vi trives, samarbeider og kommuniserer med andre mennesker. I et godt psykososialt miljø, har vi det bra sammen med andre og relasjonene er preget av gjensidig respekt. Handlinger som mobbing, vold, diskriminering og trakassering krenker enkeltindividet og kan sies å være et brudd på retten til å bli respektert og å være trygg. Barnehagen er en viktig arena for å forebygge og stoppe krenkende atferd. Rammeplan for barnehagens innhold (2017), sier at personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillmønstre. Personalet må være støttende til stede når barna bygger relasjoner, deltar i samspill og tilegner seg og videreutvikler ferdigheter som gjør samhandlingen mellom dem trygg og positiv- de skal med andre ord, støtte opp under barns utvikling av sosial kompetanse

Sosial kompetanse defineres som de kunnskaper, holdninger og motivasjoner mennesker trenger for å mestre de miljøene de oppholder seg i, eller som de trolig kommer i kontakt med, samtidig som det trives og kan opprettholde et positivt selvbilde. Gjennom omsorg, lek og læring vil barns sosiale kompetanse komme til uttrykk ved at de viser evne til å leve seg inn i andres situasjon og viser medfølelse. Sosialt kompetente barn kan formidle og hevde egne behov og ønsker på en god måte og ta hensyn til andre.

Krenkende atferd er alle former for atferd som uoverlagt eller tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. Krenkende atferd kan skje som enkeltstående eller gjentatte handlinger. Krenkende atferd er handlinger som utføres uten respekt for integriteten til den som blir rammet.

Mobbing eller plaging forstår vi psykisk og/eller fysisk vold rettet mot et offer, utført av enkeltpersoner eller grupper. Mobbing forutsetter et ujevnt styrkeforhold mellom offer og plager og episodene blir gjentatt over tid.

Skjult mobbing betyr at noen blir utsatt for baksnakking, ryktespredning, blikk, kroppsholdning, ignorering, mimikk m.m.

Utestenging betyr at noen blir holdt utenfor en gruppe.

Vold innebærer at man bruker fysisk og/eller psykisk makt for å skade andre.

Diskriminering betyr at en person blir dårlig behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opphav.

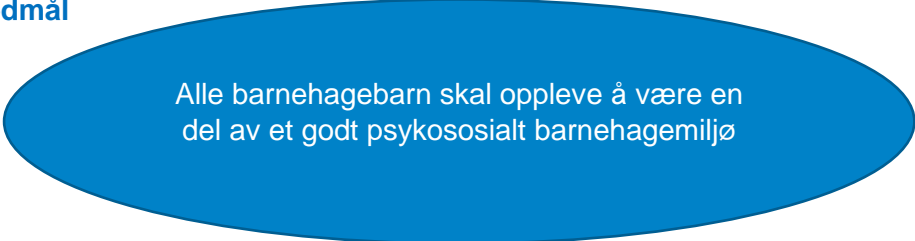
Rasisme innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget, for eksempel fordi de har en annen hudfarge eller snakker et annet språk/dialekt.

Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barns opplevelse av å høre til og å være en betydningsfull person for fellesskapet og muligheten til medvirkning («Hele barnet, hele løpet», Ingrid Lund m.fl.).

Mobbing og krenkelser i barnehagen handler om utestenging, vold, diskriminering og trakassering, bl.a. ved at barn plages eller stenges ute fra lek med og uten de ansattes tilstedeværelse. Når barn mobbes går de glipp av et godt fellesskap, lek og læring.

Lek og vennskap er det aller viktigste for barn i barnehagen. Barns opplevelse av vennskap og det å bli inkludert i lek er avgjørende for deres trivsel i barnehagen. De ansattes tilstedeværelse og engasjement i barnas lek, er derfor helt nødvendig.

Hovedmål

Alle barnehagebarn skal oppleve å være en del av et godt psykososialt barnehagemiljø

Delmål

- Alle barn skal ha et godt fysisk og psykososialt miljø.
- Alle barn skal oppleve å bli inkludert og være en betydningsfull person i fellesskapet.
- Alle ansatte og foresatte skal skape et barnehagemiljø med nulltoleranse mot utestenging, vold, diskriminering og trakassering
- Alle ansatte skal jobbe systematisk for å forebygge utestenging, vold, diskriminering og trakassering gjennom å utvikle barnas sosiale kompetanse.
- Alle barn skal oppleve å få støtte og hjelp så tidlig som mulig.

Suksesskriterier

- Barna opplever trivsel og trygghet i barnehagen.
- Barna får delta i lek og opplever å bli inkludert i fellesskapet.
- Barna opplever å bli sett og anerkjent av de voksne i barnehagen.
- Barn som er så trygge på sine vennsksapsrelasjoner at de ikke har behov for å beskytte dem gjennom f.eks. utestengning, ved å plage andre etc.
- Foreldre/foresatte involveres i arbeidet med barns psykososiale miljø.
- Foreldre/foresatte samarbeider med barnehagen om utvikling av barnets sosiale kompetanse.

- Barnehagen jobber systematisk for å utvikle og fremme barnas sosiale kompetanse og forebygge utestenging, vold, diskriminering og trakassering bl.a. ved at ansatte skal jevnlig tilegne seg kunnskap om forebygging og håndtering
- Personalet i barnehagen legger til rette for at barna skal få oppleve glede, vennskap og får nyttige erfaringer i samspill med andre barn.
- Personalet i barnehagen er aktivt deltagende og griper inn når det er nødvendig.
- Foreldre/foresatte og personalet i barnehagen har en felles forståelse av hvordan sosial kompetanse kan ruste barna til å danne positive sosiale relasjoner og forebygge utestenging, vold, diskriminering og trakassering.

Resultat vurderes gjennom

bl.a.:

- Brukerundersøkelser (foreldre/foresatte).
- Barnesamtaler, observasjoner (sosiogram)
- Lavt/normalt konfliktnivå i gruppen.
- Barn og ansatte som snakker med og om hverandre på en hensynsfull og inkluderende måte.

Lov om barnehager Kap. VIII – barns psykososiale miljø

Alle ansatte i alle barnehager er forpliktet til å oppdage, gripe inn og melde fra om barn som ikke har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Loven sier:

§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid.

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt).

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage *en skriftlig plan* når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå:

1. hvilke problemer tiltakene skal løse
2. hvilke tiltak barnehagen har planlagt
3. når tiltakene skal gjennomføres
4. hvem som skal gjennomføre tiltakene
5. når tiltakene skal evalueres.

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens leder. Lederen skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styrer/leder i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Forebyggende arbeid i barnehagen – i hht Bhl § 41.

For å nå målene i denne planen og overholde kravene i loven, skal personalet i barnehagen:

- Jobbe systematisk for å skape et godt og trygt miljø.
- Ta felles ansvar for å fremme respekt og toleranse mellom barna i barnehagen.
- Bygge gode relasjoner mellom de ansatte, mellom de ansatte og barna, og barna imellom.
- Vise respekt for og anerkjenne hvert enkelt barn.
- Fremme positiv språkbruk og positiv atferd.
- Aktivt styrke barns selvbilde og sørge for at barna opplever tilhørighet i et positivt fellesskap.
- Ha voksenrollen i fokus, og være bevisste ansatte som møter barnet på en god måte.

- Være aktivt deltakende, mentalt til stede og oppmerksomme på barns trivsel og samhandling.
- Være spesielt oppmerksomme på sårbare barn og barn i risiko, som kan være særlig utsatt for krenkelser.
- Systematisk observere enkeltbarn og barnegrupper.
- Være seg bevisst egne holdninger og verdier.
- Utarbeide tydelige felles verdier og holdninger.
- Involvere foresatte i det forebyggende arbeidet.

For å nå målene i samarbeid med foresatte:

- Samarbeide med personalet i barnehagen om det forebyggende arbeidet.
- Være bevisst at de er barnas viktigste rollemodeller.
- Være bevisst hvordan man som foresatte snakker om og møter andre barn, og snakker om personalet i barnehagen og om barnehagen generelt.
- Se også forslag til arbeid med foresatte her: <https://www.reddbarna.no/rollemodeller>

Hvordan kan du som forelder bidra til et godt psykososialt barnehagemiljø?

Det er dere som foreldre, som er de viktigste rollemodellene for barna. Selv om barnet har profesjonelle ansatte rundt seg i barnehagen, er det fortsatt dere som foreldre som kjenner barnet best og som barnet ser opp til. Det er ikke alltid barna vil fortelle om det som skjer i barnehagen, eller har språk til å sette ord på det som skjer.

Spørsmål å stille seg:

- Gleder barnet ditt seg til å gå i barnehagen?
- Hvordan snakker barnet om barnehagen hjemme?
- Forteller barnet om hyggelige eller morsomme opplevelser i barnehagen, eller om de andre barna?
- Virker det som om barnet ditt har venner i barnehagen?
- Virker det som om barnet ditt føler seg trygg der?
- Er de voksne i barnehagen opptatt av om barnet ditt har det bra, og er dette noe du kan snakke med dem om?

Det er viktig at du melder fra til barnehagen dersom du oppdager at ditt eget, eller andres barn blir mobbet eller av andre grunner ikke har det bra i barnehagen. Om et barn opplever å bli mobbet eller utestengt fra leken, må barnehagen følge det opp.

- Ta kontakt med pedagogisk leder eller styrer og fortell om bekymringen din. Det kan være lurt å notere ned de punktene du ønsker å ta opp, slik at du husker hva du skal si.
- Det kan være lurt å be om et møte, der dere sammen lager en plan om hva barnehagen og dere som foreldre skal gjøre for at barnet skal trives. Planen bør tydelig vise hvordan barnet ditt skal oppleve at hverdagen i barnehagen blir bedre.
- Spør barnehagen om hvordan du som forelder kan bidra i samarbeidet, slik at det blir til det beste for barnet. Det er også viktig å tenke over hvordan dere selv omtaler andre.
- Be om et oppfølgingsmøte, der dere snakker om hvordan det har gått.

Hvordan krenkende atferd kan avdekkes – jfr Bhl § 42.

Plikt til å følge med:

Personalet i barnehagene må være oppmerksomt og nærværende til stede.

Det betyr i praksis:

- At personalet har skjerpet oppmerksomhet på det de ser, hører og opplever i relasjon til enkeltbarn og i situasjoner enten det er inne eller ute i lek, i måltider eller i ulike pedagogiske aktiviteter.
- At personalet har skjerpet fokus på hvordan de på en åpen og «vennlig-nysgjerrig» måte tar imot det som observeres og formidles gjennom kropp og ord.
- At personalet har et ansvar som gode rollemodeller både for barna og for hverandre.
- At observasjonsrutiner, strukturerte og avklarte forventninger til den ansattes ansvar i ulike situasjoner er avklart som en del av barnehagens kvalitetsarbeid.

Metoder:

- Tilstedeværende og deltakende ansatte.
- Barnesamtaler.
- Foreldresamtaler.
- Åpenhet om enkeltbarn.
- Systematisk observasjon av barna.
- Vurdere de ansattes atferd og holdninger (se vedlegg 3).
- Fokus på gruppeledelse og sosial kompetanse.
- Å kartlegge miljøet når det er behov (se vedlegg 4).

- Utarbeide tydelige felles verdier og holdninger som praktiseres (se vedlegg 5).
- Ha oversikt over situasjonen.
- Diskutere og reflektere (se vedlegg 5 og 6).

Selv om barnet har profesjonelle ansatte rundt seg i barnehagen, er det fortsatt de foresatte som kjenner barnet best og i stor grad er ekspert på eget barn. Alle foresatte har derfor det grunnleggende ansvar for barna sine, og må melde ifra til barnehagen dersom de har mistanker om at krenkende atferd forekommer i barnehagen. Dette gjelder ikke bare deres eget barn, men også andres barn. De foresatte er barnas viktigste rollemodeller, og de må være bevisste på hvordan de selv opptrer og omtaler andre.

Tiltak i barnehagen ved avdekking av krenkende atferd – jfr Bhl § 42.

Aktivitetsplikten innebærer:

a) Plikt til å undersøke:

Det skal iverksettes en undersøkelse straks når barn sier ifra at de ikke har det trygt og godt i barnehagen. Da er det barnets opplevelse som skal tas på alvor, ikke hva de ansatte mener om det som har skjedd. Etter FN's barnekonvensjon art.12 og Grunnlovens §104 har barn rett til å bli hørt. De ansatte må derfor lytte, ta på alvor og handle ut fra det barnet formidler, enten med ord eller med kroppsuttrykk og/eller atferd. Også foresattes stemme er sentral når man skal undersøke, for å kunne forstå den totale situasjonen for barnet.

b) Plikt til å melde fra:

Personalet i barnehagen skal melde fra til barnehagens leder hvis de får mistanke om eller kjennskap til at enkeltbarn, eller flere barn i en barnegruppe, ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Barn skal lære seg å håndtere konflikter og finne ut av hvordan de kan finne løsninger på utfordrende situasjoner. Men dette forandrer ikke plikten de ansatte har til å gripe inn og melde ifra. Grensene for når det skal meldes fra til styrene kan ikke beskrives med fasitsvar. Situasjoner som oppstår er forskjellige og de ansattes tolkning av situasjonene som oppstår varierer ut fra verdier, erfaringer og kunnskap til den enkelte ansatte – men også av barnehagens kultur. Dette må de ansatte jevnlig ta opp til refleksjon.

Videre har ledere en plikt til å melde fra til barnehageeier i alvorlige tilfeller.

c) Krav til å dokumentere i barnehagen:

Barnehagen har ikke dokumentasjonsplikt, men skal likevel kunne dokumentere når barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Jfr. Bhl § 42 skal dokumentasjonen inneholde:

- Hvilke problemer tiltakene skal løse
- Hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- Når tiltakene skal gjennomføres

- Hvem som skal gjennomføre tiltakene
- Når tiltakene skal evalueres

Metoder for å undersøke, melde fra og dokumentere:

Det skal reageres straks når atferd som innebærer utestenging, vold, diskriminering og/eller trakassering avdekkes. Forpliktende aktivitetsplan iverksettes øyeblikkelig (vedlegg 1).

- Samtale med involverte barn.
- Samle inn all nødvendig informasjon.
- Pedagogisk leder og leder har ansvaret for oppfølging.
- Øvrige ansatte informeres for om nødvendig å observere barna, og sammen utarbeide felles strategi relatert til atferden.
- Foresatte til de barna som er involvert informeres.
- Møte med foresatte – hver for seg eller sammen – avhengig av saken.
- Bli enige med foresatte om tiltak som skal gjøres for å stoppe atferden.
- Vurdere å informere hele barnegruppa.
- Vurdere å opprette et sosialt nettverk rundt barnet som utsettes for atferden.
- Vurdere å ta opp saken i Veiledningsteam barnehage (PPT).
- Evaluering etter 1-2 uker.
- Evt. videre tiltak.
- Videre jevnlig evalueringer ved behov til saken er løst.
- Skrive referat fra alle møter (se vedlegg 2).

Tiltak ved avdekking av krenkende atferd hos ansatte/leder i hht Bhl § 43 – skjerpet aktivitetsplikt.

Når ansatte krenker barn er dette et grovt tillitsbrudd, og i grunnleggende strid med personalets rolle i barnehagen. Det er også derfor at det er opprettet en egen paragraf i barnehageloven som understreker at krenkelser av barn fra ansatte er forbudt ved lov og skal føre til en skjerpet aktivitetsplikt.

1. Dersom ansatte får mistanke om eller kjennskap til, at en som arbeider i barnehagen krenker et barn, skal vedkommende umiddelbart melde fra til leder.
2. Dersom ansatte får mistanke om eller kjennskap til at leder i barnehagen krenker et barn, skal vedkommende umiddelbart melde fra til barnehageeier.

Ansatte i kommunale barnehager melder fra til barnehagesjef.

Ansatte i private barnehager melder fra til barnehageeier, men kan også kontakte barnehagesjef i kommunen dersom dette er avklart med barnehageeier.

3. Det er skjerpede krav til varsling og tempo.
4. Det skal **alltid** meldes fra til barnehageeier i disse sakene.
5. Eier har alltid et overordnet ansvar for å sørge for at krenkelsene opphører straks, for å undersøke saken og sette inn de tiltak som skal til.

Tiltak:

1. Møte med den ansatte som melder og evt. andre parter i saken.
2. Møte med den ansatte som saken gjelder. Den ansatte skal få tilbud om ha med tillitsperson i møtet (Se vedlegg 4 og 5).
3. Særlig alvorlige tilfeller skal medføre en skriftlig advarsel, og/eller andre tiltak.
4. Evt samtale med barnet og møte med det aktuelle barnets foresatte.
5. Evt. informasjon til øvrig personale.
6. Avtale videre oppfølging/evaluering.

Vedlegg 1: Forpliktende aktivitetsplan ved mobbing/krenkende atferd – i hht Bhl § 42:

(barnehagens navn)

TILTAK	ANSVAR	Sign./dato
Den som har observert eller observerer krenkende atferd informerer barnehagens leder straks. Tas opp på nærmeste avdelingsmøte og i ledermøte. Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd - den ansattes tolkning av situasjonen. Bli enige om tiltak videre.	Den som observerer og oppdager krenkende atferd Alle	
Samtale med barna som er involvert, evt. alle dersom det synes hensiktsmessig. Barna kommer med forslag til tiltak. Sammenfatte barnas forslag med de tiltakene personalet har kommet frem til.	Den/de ansatte som står barnet/barna nærmest	
Lage en tiltaksplan (se mal vedlegg 2): • hvilke problemer tiltakene skal løse • hvilke tiltak barnehagen har planlagt • når tiltakene skal gjennomføres • hvem som skal gjennomføre tiltakene • når tiltakene skal evalueres.	Leder i samarbeid med pedagogisk leder	
Foresatte til den/de som blir utsatt for handlingene og den som utfører krenkende handlinger blir informert og tatt med på råd.	Leder i samarbeid med pedagogisk leder	
Informasjon til personalet (ved behov).	Leder	
Evaluerings av tiltakene som er iverksatt etter samtaler og observasjon av barna. Samme dag, dagen etter og tett oppfølging første uke. Deretter oppfølging ved behov.	Pedagogisk leder i samarbeid med den/de som står barna/barnet nærmest	
Evaluerings på avdelingsmøter etter 1-2 uker. Drøfte eventuelle nye eller endrede tiltak.	Pedagogisk leder i samarbeid med øvrig personale	
Ny(e) samtale(r) med foresatte/barn ved behov.	Pedagogisk leder	
Jevnlige evalueringer – til saken er løst. Minst 1 gang/mnd. – oftere ved behov.	Pedagogisk leder og leder - øvrig personale Foresatte/barn	

Vedlegg 2: Mal - Tiltaksplan ved mobbing/krenkende atferd utført mot/av barn:

(skal ligge i barnets mappe med kopi til foresatte, sammen med vedlegg 3)

(barnets navn)

	ANSVAR	GJENNOMFØRT (sign/dato)
1.Hva skal tiltakene løse?		
2. Hvilke tiltak er planlagt?		
3. Når skal tiltakene gjennomføres?		
4. Hvem skal gjennomføre tiltakene?		
5. Når skal tiltakene evalueres?		

Vedlegg 3: Mal for møte om krenkende atferd i barnehagen.

(Skal ligge i barnets mappe med kopi til foresatte, sammen med vedlegg 2)

Møtedato/år: _____

Deltakere på
møtet: _____

Hva saken gjelder	Tiltak/evaluering	Ansvar

Neste oppfølgingsmøte, dato/år:

Rauma, dato/år

Underskrift pedagogisk leder

Underskrift leder

Underskrift foresatt

Vedlegg 4: Forpliktende aktivitetsplan ved mobbing/krenkende atferd utført av ansatt/leder – i hht Bhl § 43:

(Barnehagens navn)

TILTAK	ANSVAR	Sign/dato
<p>Den som har observert eller observerer krenkende atferd informerer barnehagens leder straks.</p> <p>Gjelder saken leder, er det barnehageeier som skal informeres.</p> <p>Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd - den ansattes tolkning av situasjonen.</p>	Den som observerer og oppdager at ansatt eller leder utfører krenkende atferd mot barn	
<p>Samtale/møte med ansatt dersom saken gjelder en annen ansatt.</p> <p>Samtale med barnehageeier dersom saken gjelder leder.</p> <p>Den ansatte/leder skal få tilbud om å ha med en tillitsperson i møtet.</p>	Leder Barnehageeier	
<p>Lage en tiltaksplan (se mal vedlegg 5):</p> <ul style="list-style-type: none"> • hvilke problemer tiltakene skal løse • hvilke tiltak barnehagen har planlagt • når tiltakene skal gjennomføres • hvem som skal gjennomføre tiltakene • når tiltakene skal evalueres 	Leder eller barnehageeier evt. i samarbeid med barnehagesjef	
Avhengig av hvor alvorlig saken er, vurdere å gi den ansatte/leder en skriftlig advarsel.	Leder/barnehageeier	
Foresatte til den/de som blir utsatt for handlingene blir informert og tatt med på råd.	Leder/barnehageeier i samarbeid med pedagogisk leder	
Informasjon til personalet (ved behov).	Leder/barnehageeier	
Evaluerings av tiltakene som er iverksatt etter samtaler og observasjon av den ansatte/leder. Deretter oppfølging ved behov.	Leder/barnehageeier i samarbeid med pedagogisk leder	
Evaluerings etter 1-2 uker. Drøfte eventuelle nye eller endrede tiltak.	Leder/barnehageeier	
Ny(e) samtale(r) med ansatt/leder ved behov.	Leder/barnehageeier	

Vedlegg 5: Mal - Tiltaksplan ved mobbing/krenkende atferd utført av ansatt/leder:

(barnehagens navn)

	ANSVAR	GJENNOMFØRT (sign/dato)
1.Hva skal tiltakene løse?		
2. Hvilke tiltak er planlagt?		
3. Når skal tiltakene gjennomføres?		
4. Hvem skal gjennomføre tiltakene?		
5. Når skal tiltakene evalueres?		

Vedlegg 6: Sjekkliste 1 - Barnehagens oppvekstmiljø – jfr Bhl § 41-43

- Personalets forhold til barna –

Sprøsmål	JA	NEI	Tiltak	Evaluering
Er personalet i vår barnehage anerkjennende og støttende i forhold til barns initiativ?				
Blir alle barna sett og akseptert i like stor grad, uavhengig av atferd?				
Sikrer vi at alle barn blir sett og akseptert? (kartlegging)				
Opplever alle barn å bli inkludert i fellesskapet? (kartlegging)				
Får noen barn mye oppmerksomhet fra personalet – mer enn andre barn?				
Får noen barn lite oppmerksomhet fra personalet – mindre enn andre barn?				
Kan en se at det har blitt et mønster i at personalet har lettere for å tro på noen barns forklaring på konflikter enn andre i gruppa?				
Har vi voksne større tålmodighet med enkelte barn i gruppa enn andre, når det gjelder å følge dem opp/hjelpe dem?				
Blir noen barn raskere avbrutt/avvist av oss ansatte enn andre når de tar kontakt med oss?				
Er alle ansatte bevisste på at barn ikke alltid klarer å skille spøk/ironi? Ironi skal ikke brukes!				

Vedlegg 7: Sjekkliste 2 og evaluering -Barnehagens psykososiale miljø – Bhl § 41-43

Spørsmål	JA	NEI	Tiltak	Evaluering
Er miljøet i vår barnehage preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse, varme og respekt?				
Er samspillet barna imellom preget av likeverdighet og veksling av hvem som bestemmer og hvem som til enhver tid får være med?				
Er det en trygg og avslappet tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede?				
Brukes denne planen aktivt gjennom barnehageåret?				
Er barns psykososiale miljø tema i barnehagens foreldresamtaler?				

Handlingsplanen og Sjekkliste 1 og 2 om barnehagens oppvekstmiljø skal minimum årlig være et diskusjonsgrunnlag i personalgruppen på avdelingsmøter, personalmøter m.m.

Nettressurser

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/>

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/hva-gjor-jeg-nar-barnet-mitt-ikke-trives-i-barnehagen2/>

<https://www.jegvet.no/barnehage>

<https://www.fubhg.no/skjer-det-mobbing-i-barnehagen.4900451-179541.html>

<https://www.reddbarna.no/rollemodeller>

www.dialogmodellen.no

<https://rvtsost.no/verktoy/snakke-samtalehjelp-til-deg-som-er-bekymret-for-et-barn>

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/barnehagemiljo/>

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/psykososialt-miljo/psykisk-helse/>

<https://www.partnerskapmotmobbing.no/>

<https://barnehagetrivsel.no/>

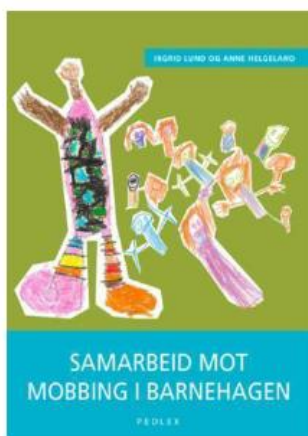
Sentrale lover/føringer

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/trivselsveileder/>

Fagbøker

Rauma
kommune